

Sterke groei naturalisaties in de jaren negentig

Nieuwe Nederlanders

Begin 2000 had 57 procent van alle Turken in Nederland (ook de Nederlandse nationaliteit. Begin 1990 was dit nog maar vijf procent. Vooral na 1992 maakten zij gebruik van de mogelijkheid om te kiezen voor het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit bij naturalisatie.

De regeling was ook bij andere niet-Nederlanders populair. Acht van de tien mensen die in de periode 1995–1999 de Nederlandse nationaliteit hebben verworven hebben de oorspronkelijke nationaliteit behouden.

In de jaren negentig kregen 506 duizend niet-Nederlanders de Nederlandse nationaliteit. Dat is aanzienlijk meer dan in de decennia daarvoor. De sterke toename van het aantal naturalisaties komt onder andere doordat niet-Nederlanders bij naturalisatie tot Nederlander tussen 1 januari 1992 en 1 oktober 1997 konden kiezen voor het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit. Ook de jaarlijkse toename van het aantal niet-Nederlanders in Nederland door immigratie (waaronder gezinshereniging en asielverlening) was van invloed op het aantal wijzigingen van nationaliteit.

Nederlander worden

De meeste Nederlanders hebben hun Nederlanderschap verkregen bij de geboorte omdat hun ouders Nederlanders zijn. Anderen kunnen op verschillende manieren het Nederlanderschap verkrijgen. Naturalisatie is dan de gebruikelijke weg. Meerderjarige niet-Nederlanders kunnen zelfstandige naturalisatie aan-

vragen als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen, zoals een legaal verblijf in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba van ten minste vijf jaar voorafgaand aan het verzoek, en voldoende ingeburgerd in de Nederlandse, de Nederlands-Antilliaanse of Arubaanse samenleving. Hun minderjarige niet-Nederlandse kinderen worden tegelijkertijd mede genaturaliseerd.

Verder kunnen niet-Nederlanders het Nederlanderschap verkrijgen door optie. Deze mogelijkheid staat open voor mensen van 18 tot 25 jaar die in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba zijn geboren en daar altijd hebben gewoond, en voor mensen jonger dan 25 jaar uit deze gebieden die sinds de geboorte staatloos zijn en ten minste drie jaar in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba hebben gewoond. Ten slotte kan iemand het Nederlanderschap verkrijgen door erkenning en adoptie.

Naturalisatie populair

Tot 1990 kregen elk jaar niet meer dan 20 duizend niet-Nederlanders de Nederlandse nationaliteit. Daarna nam het aantal wijzigingen van nationaliteit snel toe. In 1996 verkregen 83 duizend niet-Nederlanders het Nederlanderschap, ruim 11 procent

van het toenmalige aantal niet-Nederlanders in Nederland. In 1999 was het aantal wijzigingen van nationaliteit met 62 duizend (9 procent van het aantal niet-Nederlanders) duidelijk lager. In het eerste halfjaar van 2000 was het aantal wijzigingen van nationaliteit ruim drieduizend lager dan in de eerste zes maanden van 1999. Als deze ontwikkeling doorzet, komt het totale aantal wijzigingen van nationaliteit dit jaar uit op ca. 60 duizend.

Turken en Marokkanen

Voorals Turken hebben in de jaren negentig massaal gekozen voor het Nederlanderschap. In die periode werden in totaal 165 duizend Turken Nederlander. Begin dit jaar had 57 procent van alle Turken in Nederland (ook) de Nederlandse nationaliteit. Begin 1990 was dit nog maar vijf procent.

Tot 1991 verwierven jaarlijks niet meer dan hooguit tweeduizend Turken de Nederlandse nationaliteit. Vanaf dat jaar nam dit aantal snel toe tot 33 duizend in 1995. Zij maakten gebruik van de mogelijkheid om te kiezen voor het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit bij naturalisatie. Na 1995 daalde het aantal Turken dat door naturalisatie Nederlander werd snel. In 1997 kregen nog 21 duizend Turken het Nederlanderschap, in 1998 was het aantal naturalisaties al gedaald tot 13 duizend en in 1999 waren het er nog maar 5 duizend. Een mogelijke verklaring voor de daling van het aantal naturalisaties sinds 1998 is het stoppen van de regeling per 1 oktober 1997 dat mensen bij naturalisatie de oorspronkelijke nationaliteit behouden.

Dubbele nationaliteit

Van 1995 tot 1998 heeft 82 procent van de mensen die de Nederlandse nationaliteit hebben verworven de oorspronkelijke nationaliteit behouden. Hoewel sinds 1 oktober 1997 het principe dat mensen slechts één nationaliteit hebben weer maatstaf is geworden, was dit percentage in de twee jaar daarna nog steeds hoog, te weten 73.

Van de 104 duizend Turken die in de periode 1995–1999 Neder-

lander zijn geworden, gaven slechts zestig de Turkse nationaliteit op, van de 65 duizend Marokkanen deden niet meer dan twintig dit. Voor Marokkanen is het opgeven van de oorspronkelijke nationaliteit vrijwel onmogelijk, gelet op de nationaliteitswetgeving in het land van herkomst.

Anderen, zoals Chinezen, Ethiopiërs en Somaliërs, hebben in meerderheid wel gekozen voor het opgeven van de oorspronkelijke nationaliteit. Voor deze mensen heeft mogelijk de overweging een rol gespeeld dat in het land van herkomst de mensenrechtensituatie te wensen overlaat. Indien zij bij een bezoek aan het land van herkomst hinder zouden ondervinden van de autoriteiten aldaar, kan Nederland in het geval van een dubbele nationaliteit nauwelijks diplomatieke of consulaire bijstand verlenen.

Van de mensen met de nationaliteit van één van de veertien EU-landen behield 65 procent de oorspronkelijke nationaliteit, van de Surinamers die het Nederlanderschap verwierven slechts 9 procent.

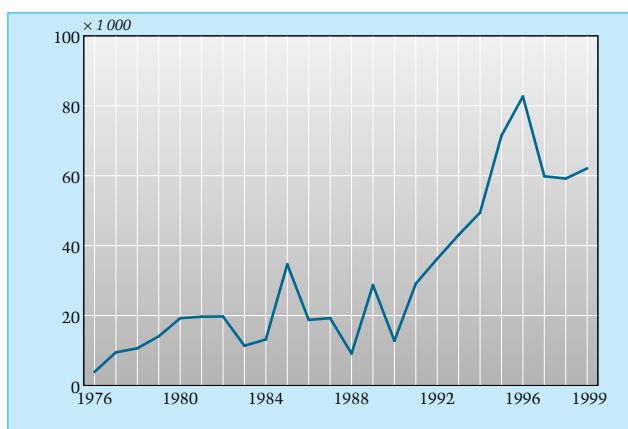
Weinig mensen uit EU

De in Nederland woonachtige personen met de nationaliteit van één van de veertien landen waarmee Nederland de Europese Unie vormt kiezen naar verhouding niet vaak voor het Nederlanderschap. Het feit dat deze mensen al een sterke rechtspositie hebben kan daarvan de reden zijn. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat de voornaamste redenen om te kiezen voor de Nederlandse nationaliteit van rechtspositionele aard zijn. De rechtspositie in het algemeen en de mogelijkheid om zonder visum door West-Europa te kunnen reizen worden daarbij als specifieke redenen genoemd.

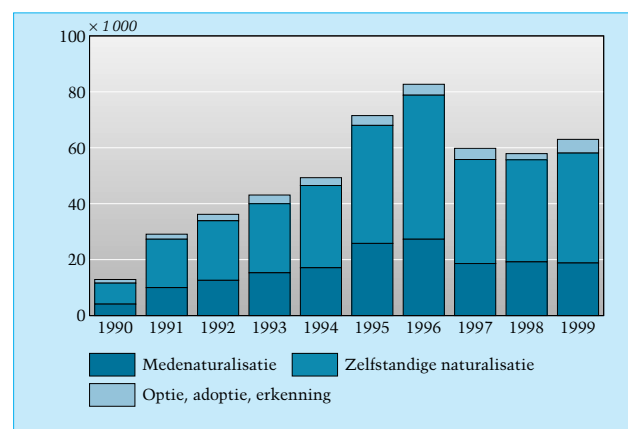
Niet-Nederlanders in Nederland

Op 1 januari 2000 woonden in Nederland 652 duizend mensen die niet (tevens) over de Nederlandse nationaliteit beschikten. Dit zijn er ruim 125 duizend minder dan op 1 januari 1994. Mensen met een dubbele nationaliteit zijn hierbij als Nederlan-

Wijzigingen van nationaliteit

Wijzigingen van nationaliteit naar type regeling

der beschouwd. Het gevolg hiervan is dat veel recentelijk genaturaliseerden bij het vaststellen van het aantal buitenlanders niet meer onder hun oorspronkelijke nationaliteit worden meegeteld, hoewel ze deze nationaliteit in veel gevallen hebben behouden.

In de jaren vijftig lag het aantal niet-Nederlanders iets boven de 100 duizend. Bijna de helft van dit aantal bestond uit Belgen en Duitsers. Met het aantrekken van ongeschoolde arbeidskrachten uit de landen rond de Middellandse Zee verdubbelde het aantal niet-Nederlanders in de jaren zestig, van 107 duizend in 1960 tot 212 duizend in 1970.

Bij de werving van buitenlandse arbeidskrachten was de gedachte dat hun verblijf in Nederland tijdelijk zou zijn. Maar veel Turkse en Marokkaanse werknemers bleven en lieten hun gezinnen naar Nederland overkomen. Deze gezinsherenigende immigratie vond vooral plaats in de jaren zeventig en het begin van de jaren tachtig. Gezinsvormende immigratie van Turken en Marokkanen, waarvan sprake is als een hier woonachtige

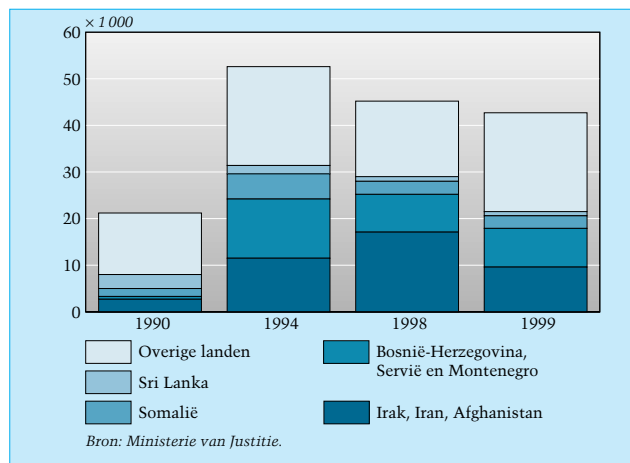
persoon trouwt met iemand uit het buitenland en deze vervolgens naar Nederland laat komen, vond vooral in de jaren tachtig plaats.

Politieke repressie

De jongste groep nieuwkomers is afkomstig uit de omvangrijke groep van overige (arme) landen. Zij zijn vaak gedwongen om te vluchten voor politieke repressie of gewapende strijd, of zij zoeken een uitweg uit slechte sociaal-economische omstandigheden. In 1994 was het aantal ingediende asiolverzoeken onder deze groep 53 duizend, in 1999 waren het er 43 duizend. De afgelopen jaren waren deze verzoeken vooral afkomstig van mensen uit onder meer Afghanistan, Bosnië-Herzegovina, Irak, Iran, Servië en Montenegro, Somalië en Sri Lanka. Ook binnen deze groepen heeft inmiddels gezinsherenigende en gezinsvormende immigratie plaatsgevonden.

Ron Tas

Ingediende asiolverzoeken

Niet-Nederlanders in Nederland

